

מילין יקירין ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה תא חז תא

חז תא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

אש התורה מבערת הרע שבאדם

(בראשית כח יב) [כדאיתא בזהר (רע"מ נשא קכג):
'ויפח באפיו נשמת חיים' (בראשית ב ז), דא איה
דיוקנא דעל בר נש דאתמר ביה 'יחלום והנה
סלם', 'סלם' ודאי איה 'נשמת חיים', כרסייא
לשם ידו"ד, דאיהו היראה והאהבה התורה
והמצוה, ובה שריא, והאי כרסייא מנה גזרות
כל נשמתין דישראל, ואיהי דיוקנא על רישא
דבר נש], וכל מחשבה דיבור ומעשה שפועל
האדם בעבודת בוראו הרי הוא ממשיך קדושה
לכל חלקי נשמתו בכל העולמות, ומתגבר כוח
נשמתו בעליונים מחמת עבודתו בתחתונים.

טבע האדם מכסה על הקדושה שבו וע"י התורה מאירה נשמתו

אך מטבע בריאתו הוא גם מלא במידות
פחותות ומגונות שיסודם בנפש הבהמית
שבו, אם כן מה יעשה ויחיה עצמו בעולמות
העליונים. על כך בא הכתוב באמרת אלוה
צרופה ומלמדנו כי **כל דבר אשר יבוא באש
תעבירו באש וטהר**, דהיינו נשמת האדם
החצובה מעליונים אש להבת שלהבת, וכיון
שמקורה מאש בחינת **אשר יבוא באש**, נמצא
כי הדרך לזככה וללכנה להאירה באורה, היא
כאשר **תעבירו באש וטהר** שכיון שמייגע מוחו
ומחשבתו בדברי התורה כאש, מטהרת התורה
אף את גופו שיחדל להסתיר אור הנשמה.

וכדרך שאמרו בגמרא (חגיגה כז): אמר רבי
אבהו אמר רבי אלעזר, תלמידי חכמים אין אור
של גיהנם שולט בהן, קל וחומר מסלמנדרא,
ומה סלמנדרא שתולדת אש היא, הסך מדמה
אין אור שולט בו, תלמידי חכמים, שכל גופן
אש, דכתיב (ירמיה כג כט) 'הלוא כה דברי כאש
נאום ה', על אחת כמה וכמה.

ובכוח עסק התורה מזדככת הנפש ויכולים
לתקן את מידות הנפש ולהשיבים למוטב, כי
בכוח האש להפליט כל מיני זוהמה, וזוכה
למצוא מטמוניות טובות בנפשו כמו שאמר
דוד המלך ע"ה (תהלים קיט יח) 'גל עיני ואביטה
נפלאות מתורתך', ובכך יבוא האדם למה
שאמרו חז"ל (יומא פו) פלוני שלמדו תורה ראו
כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו, עליו
הכתוב אומר (ישעיה מט ג) 'ויאמר לי עבדי אתה
ישראל אשר בך אתפאר' הן בעולם הזה והן
בהשפעתו בעליונים.

המדות הקדושות, ומכסא כבוד מקור מחצבתה
להאיר לאדם גם בעולם השפל והחומרי, ועיקר
הנשמה שרויה בעליונים ורק הארה מועטת
ממנה משתלשלת באדם למשכו ולהגביה אותו
לשורשו.

מהאדם מבוקש לשאוף בכל ימי חייו להגביה
עצמו בכוח הנשמה עד לשמי מרום, בבחינת
'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה'

כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר
(לא כג). בכוח האש להפליט כל מיני זוהמה
הבלועים בכלים, ויש לנו ללמוד מה גדול כח
התורה הנמשלת לאש (תענית ז). כנאמר (ירמיה
כג כט) 'הלא כל דברי כאש נאום ה', ששורפת
ומבערת כל רע שנדבק ונבלע בו, ואז מאיר בו
נשמתו הטהורה, שכן כל יהודי יש בו נשמה
טהורה חלק אלוה ממעל הכלולה משבע

מילה דפליאה

ארץ ישראל מוקפת במים

לרמוז שיש להיטהר לפני שנכנסים אליה

וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יַם הַמֶּלַח זֹאת תִּהְיֶה לָכֶם הָאָרֶץ לְגִבְלֶיהָ סָבִיב (דב' יב).
בגמרא (שבת לג) אמרו: בעוון גילוי עריות ועבודת כוכבים והשמטת שמיטין ויובלות
גלות בא לעולם, ומגלין אותן, ובאין אחרים ויושבין במקומן, שנאמר (ויקרא יח כז-כח) 'כי
את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ' וגו' וכתוב 'ותטמא הארץ ואפקד עוונה עליה'
וגו' וכתוב 'ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה'. ארץ ישראל טהורה, ואינה מסוגלה
להכיל בתוכה בעלי עבירה ומקיא אותם, ועל כן גלות בא לעולם.

טהרת ארץ ישראל נלמדת במשנתו של **רבינו הרמ"ק ע"ה** (אור יקר לך לך שער ב' סי' יז) שפתח
צוהר לפנימיות הגבולות, שבכל הגבולות של ארץ ישראל הכתובות בפרשתנו יש מים.
הגבול המזרחי הוא הירדן, ככתוב (במדבר לד יב) 'וַיֵּרֶד הַגִּבּוֹל הַיַּרְדֵּנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יַם
הַמֶּלַח'. הגבול המערבי הוא הים הגדול, ככתוב (שם פסוק ו) 'וגבול ים והיה לכם הים
הגדול'. הגבול הדרומי הוא נחל מצרים, ככתוב (שם פסוק ה) 'ונסב הגבול מעצמון נחלה
מצרים'. והגבול הצפוני הוא נהר פרט.

ולרמוז בא כי כל הנכנס לארץ ישראל שבה אור הקודש, מחוץ לארץ שהאור שבה
טמא, צריך בכניסתו לטבול ולטהר עצמו תחילה ורק אחר כך יכנס, כשינהג כך זוכה
בכניסתו ומתקדש בתוספת נשמה.

קבלת התפילות - בארץ ישראל

האור הקדוש של ארץ ישראל גורם שתהיה תפילתו רצויה בשמים, כפי שכתב
המקובל האלוקי רבי נתן שפירא ע"ה בחיבורו **טוב הארץ** (טו ע"ב), מפני שאין אותם
האותיות המתהוות מהפה מתלבשות באור טמא, ולכן הם רצויות ונעשות תיכף עטרה
וכותרת על ראש מלכו של עולם. וזה רמז 'ה'נה צ'עקת ב'ני ישראל באה אל' (שמות ג
ט) ראשי תיבות 'הצב"י, רוצה לומר כי בארץ הצב"י תיכף אני מקבל בעצמי הצעקות
והתפילות של בני ישראל, לא על ידי מלאך אלא אני בעצמי, מה שאין כן בחוץ לארץ
שצריכין להתלבש באור טמא ויש כמה מקטרגים עליהם עד התכנס בארץ, ואחר כך
צריכים טהרה וניקיון כדי לעלות למקום גבוה.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

עשרה נסיונות ומ"ב מסעות בכל אחד מישראל

מופלאים מחזקים כל נפש: וכן נראה שנכתבו בכאן אלו המסעות בשם ה', להשרישנו שורש ובטחון גדול בגאולה העתידה, ובענין הצרות העוברות עלינו, ולחזק ידים רפות. לפי שהשם צופה ומביט עד סוף כל הדורות וראה הגליות שיעברו עלינו, ובפרט הגלות הרביעי החזק. וכתב אלו המסעות להבטיחנו בטחון גדול וחזק, כי אף על פי שנעבור צרות רבות ורעות, השם יחינו ויוציאנו מגלותינו. כמו שעשה ביציאת מצרים, שהיו מעונים זה כמה שנים בעבודת פרך, והשם שלח להם מושיעים להצילם מצרותם. ולכן התחיל ואמר 'אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים ביד משה ואהרן', וכי עד עכשיו לא ידענו שמשה ואהרן עשו את כל המופתים לפני פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים, שכתב בכולן שיצאו ביד משה ואהרן. אבל הרמז בזה, כי כמו שישראל אף על פי שלא היו ראויים לצאת ממצרים לפי מעשיהם, נגאלו ביד משה ואהרן ובזכותם. כן יהיה בגאולות העתידות, שישלח להם מושיע ורב להושיעם, ובפרט בגאולה הרביעית יגאל על יד שני משיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד.

ולפי שיש באלו השנים וארבעים מסעות דבר גדול בסוד גאולתינו, אמר 'ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי השם', להורות שנכתבו על פי השם, ושם ה' במזבז, שהוציאם מצרה לרוחה. ואפילו שעברו רעות רבות וצרות ויצאו מרעה אל רעה, לא עשה בהם כלה, בסוד השם הרמז באלו המסעות. וזה להבטיחנו כי כן יעשה השם בגאולה העתידה, שאף על פי שנהיה נעים ונדים מהר לגבעה, וממלכות למלכות ומגירוש לגירוש, מארץ ישראל לחוצה לארץ, ומצרפת לספרד, ומספרד למלכות ישמעאל, ויענונו, ויושב קדם סלה ישמרנו.

וללמד לכל אחד בכל המסעות שעובר בהם באופן פרטי, מסעות וקשיים בגוף ובנפש, שיתחזק וידע כי ש'כל דעביד רחמנא לטב עביד', ובסופו של דבר יראה עד כמה היו כל אלו המסעות לטובתו, והכנה מרובה להשפעות טובות ועצומות שהקדוש ברוך הוא ישפיע עליו בכל עניניו בגשמיות וברוחניות.

בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה' וכו' כדי שיהא נוח לכבוש לפני בניו. ולכן התורה האריכה במעשי האבות הקדושים, שבכל דרכיהם והילוכם הם נתנו את הכח לכל זרעם.

ולכן נמצא כח פלאי זה בכל יהודי, שאף הוא יוכל להתעלות על טבעו ומשיכותיו ויתן כל חיותו באהבת אמת לבוראו. כי עבודתם של האבות לא היתה עבור עצמם כלל רק היתה בשביל זרעם אחריהם, וכנאמר באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח יט) 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה', ופירש רש"י 'כי ידעתיו' לשון חיבה, שאת האהבה שהיתה בליבו יצוה את בניו. וכמבואר מעלת האבות בדברי הרמב"ם ע"ה (מ"ב ח"ג פ"א): שתכלית כוונתם היתה בכל המעשים ההם להתקרב אל ה' יתברך קרבה גדולה, כי תכלית כוונתם כל ימי חייהם להמציא אומה שתדע השם ותעבדהו, 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו'.

מהות 'אבות' שנתנו כוחם

וזה הטעם שנקראו 'אבות' כי כל חיותם היתה בעבור זרעם להשפיע עליהם אך טוב, וכן כתב ברוח חיים לבעל נפש החיים ע"ה על מה שכתוב במשנה 'עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם' וכו', שדקדק שכאן נקרא בשם 'אבינו', ואילו לעיל (מ"ב) אמר 'עשרה דורות מנח ועד אברהם' ולא אמר אבינו, אלא שרק אחר שעמד בנסיונות וזיכה לבניו אחריו, אז נקרא בשם אברהם אבינו, וכמו שכתוב (משלי כ ז) 'מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו'.

מסעות בני ישראל במדבר לסיוע לכל זרעם בכל הדורות

כמו כן אבותינו במדבר לא היו צריכים הם עצמם לכל מ"ב המסעות, ונכתבו המסעות בתורה כדי לתת חיזוק לזרעם, שלא ללמד על עצמו לבד יצא אלא גם על העתיד, ולחזק את לב ישראל שלא יפול ליבם עליהם באורך וצער הגלות, וכמו אבותינו במדבר זכו על ידי המסעות להגיע למתנת ארץ ישראל, כך גם עם ישראל בגלותנו, תכלית כל הצרות והטרדות היא לתועלת ולתוספת יתירה בעת הגאולה. וכן כתב בצרור המור (במדבר שם) דברים

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן (לג, א).

ידוע כי כל דבר שנכתב בתורה הקדושה הוא נצחי לעולם, ועשרה הנסיונות שהיו לו לאברהם ע"ה נכתבו בתורה ויש להם נצחיות שלכל יחיד ויחיד מישראל בפרטות ישנם נסיונות בימי חייו, וכך כתוב במאור עינים (פר' וארא ד"ה וארא): צריך כל אחד ואחד לבוא לידי נסיונות, אף שמקבל אלוקותו במחשבתו מכל מקום מנסין את כל אחד בעשר נסיונות, כמו שכתוב באברהם 'עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם'.

כך גם מ"ב המסעות שנסעו ישראל במדבר היו אף הם הכנה לדורות שכל אחד עובר בימי חייו מ"ב מסעות, בכל מיני מצבים זמנים ומקומות, כמובא בשם הבעל שם טוב הקדוש ע"ה, ולכן נכתבו המסעות בתורה באופן מפורט כדי שיוכל האדם ללמוד מזה כיצד יפנה ואנה ילך במסעות חייו.

אברהם אבינו ע"ה נתן כח לזרעו בכך שעבר הנסיונות

ואין זה דבר מקרי שכך יצא, שכמו אברהם כך בניו ולשניהם ישנם נסיונות, אלא הא בהא תליא, כי כל תכלית הנסיונות של אברהם אבינו ע"ה לא היו כלל לעצמו אלא עבור זרעו אחריו, כי עשרה הנסיונות שעמד בהם אברהם אבינו ע"ה הם ההכנה שיוכל כל יהודי העובר נסיונות לעמוד בהם, וזאת באה המשנה להאיר לנו בדרכנו, שנדע בבירור שהאדם אינו מתמודד בנסיונותיו לבד, רק יש בו כח חזק ואיתו עמו נמצא האדם הגדול בענקים אבינו הקדוש אברהם ע"ה. וזו עצה עמוקה מחושב מחשבות שהכין לנו אומץ ועוז לעמוד בנסיונות והמסעות שאנחנו עוברים, לבלתי ידח ממנו נידח.

אברהם אבינו ע"ה לא היה צריך לעבור את כל עשרת הנסיונות כדי להוכיח שהוא נאמן לה' יתברך, כי באחד מהם כבר נראתה גדלות נאמנותו. אך הסיבה היא כמו שאמרו חז"ל 'מעשיהם של אבות סימן הוא לבנים', שכל תהלוכות חייהם ועבודתם את ה' היו הכל הכנה לדורותיהם שיהיה בהם כח לעמוד בכל הנסיונות, וכדרך שנאמר בגמרא (ב"ב ק.) 'קום התהלך

מילין יקירין

פרקי הדרכה ועבודה ה' על סדר פרקי אבות

עבודת האדם בעולם הזה ככהן גדול בקודש הקדשים

'דע מה למעלה ממך' - 'שמן על ראשך אל יחסר'

בזה נבוא לביאור דברי משנתנו 'הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך' שידע מה למעלה ממנו ומהו הדבר העומד על ראשו, הוא השמן אשר 'על ראשך אל יחסר', וזוכר מזה 'בכל עת' ערב ובוקר וצהרים, אזי נשארים 'בגדיך לבנים' והפתילה מוכנה להדלקה, נר נשמתו מאיר בכל זמן, ומהלך בזהירות כמו שיש על ראשו צלוחית שמן שכל סטיה עלול להישפך, וכך זוכר גם שיום 'בוא ויקרא לפני מלכו של עולם ומכין עצמו כראוי. ידיעה זו היא אכן הגורמת 'שאין אתה בא לידי עבירה'.

[ראה דברי הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין (פרי צדיק פר' תולדות אות ט): והנה האדם גם בהיותו חי בגוף יכול לראות עצמו כאילו אינו בגוף. וכן אדם יכול לראות עצמו כאילו נפשו מוכנת לצאת מגופו מיד ואז יסולק ממנו כל מחשבות הגשמיות. ויכין לבו רק להכין עצמו לילך לעולם הנשמות. ומי ששב מחמת שבאמת נדמה לו כמו שנפטר מהעולם זהו עושה תשובה בתכלית השלימות. וכמו שאומרים מן הרב רבי ר' אלימלך זצוקללה"ה ששאלוהו מה ציוה אביו לפני מותו, והשיב שכל ימיו היה מצוה לפני מותו, שהחזיק עצמו כל ימיו כנוטה למות ושהוא מוכן לילך לעולם הנשמות.

ושם בשבת סיים על זה רבי אליעזר ואף שלמה אמר בחכמתו 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר', מרמז על תיקון גמור לצאת מהגופניות בתכלית השלימות מצד המעשה שהם מצד כוחות הגוף ומצד המחשבה שבמוח. כי 'בגדיך' מרמז על לבוש האדם שהוא הגוף כדכתיב (איוב י"א) 'עור ובשר תלבישני', כי האדם נקרא הנשמה והרוחניות שבו כמו שמובא בזהר הקדוש (פר' בראשית כ'): דהגוף נקרא בשר אדם ולא אדם. וגוון הלובן הוא רומז להזדככות המעשים כמו שנאמר (ישעיה י"א) 'אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו', ונאמר (תהלים נ"א ט) 'תכבסני ומשלג אלבין'. ועניני הגוף הם המעשים, והיינו שיתקן המעשים שלו 'ושמן על ראשך אל יחסר' שמן מרמז על חכמה (מנחות פה:), והיינו לתקן המחשבה שבמוח שיהיה מופשט מכל וכל מעניני עולם הזה כמו שנוטה למות והולך לעולם הנשמות].

בכל עת ירגיש כאילו מונח כד שמן על ראשו שכל סטיה עלולה לטנף בגדיו

צדיקי הדורות היו חוזרים כפעם בפעם על הביאור בפסוק 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר', והדברים מובאים כבר בכתבי תלמידי האר"י הקדוש ע"ה (שפתי כהן ויקרא ד ב): מזהיר לאדם שיראה בעצמו כאילו הוא לבוש בגדים לבנים שהוא הגוף וכאילו שמן על ראשו, ודאי שהוא נזהר שלא יטה לכאן ולכאן שלא ישפך השמן על בגדיו הלבנים ויטנפם, כן צריך האדם שלא יפנה דעתו רגע מהקדוש ברוך הוא כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים טו ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד', ובה לא יבוא לידי חטא לעולם מאחר שמגמת פניו מורא הקדוש ברוך הוא. ובדברי מהר"י אדריי ראינו כיצד יכול אדם לשמר את הבגד הלבן, על ידי שזוכר בכל עת חיותו בעולם הזה שמעשיו ככהן גדול בקודש הקדשים שכל תנועה ופעולה נעשית בשליחות קודש.

השמן נצרך לפתילה היא הגוף ורק כך יכול להאיר

והנה בנר יש את השמן ויש את הפתילה, השמן אשר 'על ראשך' רומז לנשמתו של אדם ועל השכינה ששורה על האדם המקיים שליחותו בעולם שכן 'שמן' גימטריא 'השכינה', אך ללא הפתילה לא תוכל הנשמה להאיר, והפתילה זה הגוף שרק באמצעותו יכול אדם לקיים את המצוות שבמעשה, אשר על כן, מלבד הידיעה שהשמן מונח על ראשו, נצרך גם שהפתילה תחובר יחד עם השמן, שהגוף והנשמה יהיו תואמים יחד ללא הפרעות מצד הגוף שגורמים לעיכוב בהדלקת הנר, וכאשר זוכר ממה שיש על ראשו ודואג שהפתילה לא תסכסך את האור, שמבטל את הגוף לנשמה, נשארים בגדי הלבן צחים ונקיים. או אז מגיע הגוף לתכליתו במלאות שליחותו בעולם ונגנז.

והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה: דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין (פ"ב, מ"א).

יש לו לכל אדם הרוצה לא לבוא לידי עבירה לקיים מילת משנתנו 'הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה' ומהי ההסתכלות 'דע מה למעלה ממך'.

יש לפרש בזה על פי אמרי קדשו של הרה"ק רבי יצחק אדריי ע"ה (דברי שלום דרוש כ"ז) כי תפקיד כל איש מישראל בעולם הזה הוא כמו הכהן גדול הלושב בגדי לבן ומכין עצמו בסילודין להיכנס לקודש הקדשים, וכמו בכהן הגדול לאחר שיצא פושט הוא את בגדיו וגונזים אותם, ככה כל איש ואיש מישראל הוא כהן להקדוש ברוך הוא כמו שנאמר (שמות י"ז) 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', וחייב כל אדם לעבוד ולשרת להקדוש ברוך הוא בהיותו בעולם הזה בבגדי לבן, כלומר, שלא ילך אחר חומרו ויצרו הרע שהם בגדים צואים, אלא שילבש מידות טובות ויתנהג בדרכי מישרים שהם בגדי לבן וכו', ויתנהג האדם בהיות בעולם לעבוד עבודה זו עד שיזכה להקביל פני שכינה. וכיון שהכין עצמו לכך, לא ישתמש עוד מהמלבוש ההוא ומהחומר ההוא שנתלבש בו לעבוד אותה העבודה, כי לא נתלבש בחומר הזה כי אם לעבוד עבודה זו, וכיון שכבר נעשית, ראוי הוא שייגנז כמו שהיו גונזין בגדי לבן של כהן גדול, כי כבר הושג התכלית.

האדם כבואו לעולם הזה לעבוד עבודתו מתלבש בבגד לנשמתו שהוא הגוף, כי הרי הגוף אינו האדם עצמו בפנימיותו, ותפקידו לזכור שליחותו ככהן הגדול כאמור, ולשמר בגדיו שישארו בגדי לבן נקיים וצחים, וזאת על ידי שיסגל לעצמו מצוות ומעשים טובים וישמר מכל סיג וכתם של חטא. ועל כך אמר שלמה בחכמתו (קהלת ט ח) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר' שבזכרו משליחותו בקודש וידע שיתכן בכל רגע שישלים שליחותו ויקרא לבוא לפני מלכו ובוראו, והחכם שומר על עצמו מלכלוך כדי שלא יקרה חלילה שיקרא אל המלך ויבוא בבגדים מרופטים בלויי סחבות. וכששומר בגדיו בנקיות אזי גם כשיגיע עת פקודתו יגנז מלבושו כפי שנעשה עם בגדי הלבן, ויכנס בלבוש מרומם ורוחני הנקרא 'חלוקת דרבנן' שנעשה באמצעות מצוותיו.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או להפיץ ללא אישור
מופדש בכתב ממכון אור לישרים

